

မြန်မာဘာသာစကားရှိ ကြိယာပုဒ်ဖွဲ့ပုံတွင် တွေ့ရသော ကြိယာထောက်၏ အခန်းကဏ္ဍ

နေလင်း*

စာတမ်းအကျဉ်း

မြန်မာဘာသာစကားတွင် တွေ့ရသော ကြိယာ၏ သဘောသဘာဝများကို ရှင်းလင်းဖွင့်ဆိုထားပါသည်။ ကြိယာထောက်၏ သဘာဝကိုလည်း ပညာရှင်တို့ အမြင်များနှင့် ဆက်စပ်တင်ပြထားပါသည်။ မြန်မာဘာသာစကား၏ ကြိယာပုဒ် ဖွဲ့ပုံတွင် ပါဝင်နေသော ကြိယာထောက်၏ နေရာကိုလည်း ရှင်းလင်းတင်ပြ ထားပါသည်။ ထို့ပြင် ကြိယာထောက်အမျိုးအစားများနှင့် ကြိယာပုဒ်အတွင်း ဝင်ရောက်နိုင်သည့် နေရာများကို ရှင်းလင်းတင်ပြထားပါသည်။

သော့ချက်ဝေါဟာရများ - ကြိယာ၊ ကြိယာပုဒ်၊ ကြိယာထောက်၊ ဝါစင်္ဂ၊ နေရာ၊ ကာလ၊ ဝိဘတ်။

နိဒါန်း

ဤစာတမ်းသည် မြန်မာဘာသာစကားရှိ ကြိယာပုဒ်ဖွဲ့ပုံတွင် တွေ့ရသည့် ကြိယာထောက်၏ အခန်းကဏ္ဍကို လေ့လာတင်ပြမည့် စာတမ်း ဖြစ်ပါသည်။ ဘာသာစကားတိုင်းတွင် သက်ဆိုင်ရာဘာသာစကား၏ သဘောသဘာဝနှင့်အညီ စကား၏ အစိတ်အပိုင်းခေါ် ဝါစင်္ဂများ ရှိနေပေသည်။ မည်သည့်ဘာသာစကားမဆို ဝါစင်္ဂ အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုဖြစ်သည့် ကြိယာသည် မလွဲမသွေ ရှိနေမည်ပင် ဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာဘာသာစကားတွင်လည်း ဝါစင်္ဂအစိတ်အပိုင်းတစ်ခုဖြစ်သော ကြိယာကို အရေးကြီးသော အပိုင်းကဏ္ဍတစ်ခုအဖြစ် တွေ့ရပါသည်။ ထို့ပြင် မြန်မာဘာသာ စကား လေ့လာမှုတွင် ကြိယာသည် အရေးပါသော အခန်းကဏ္ဍမှ ရပ်တည်နေသည်ကို တွေ့ရပေသည်။

မြန်မာဘာသာစကားတွင် ကြိယာကို ကြိယာပုဒ်အဖြစ် ဖွဲ့စည်း တည်ဆောက် ရာတွင် ဦးဆောင်ကြိယာသာမက အခြားသော ဘာသာစကား အစိတ်အပိုင်းများ ပေါင်းစပ်ပါဝင်နေတတ်ပါသည်။ ယင်းတို့အနက် ဤစာတမ်းတွင် ကြိယာပုဒ် တစ်ခု အတွင်း ပါဝင်နေသည့် ကြိယာထောက် အမျိုးအစားများနှင့် သဘာဝများကို အပိုင်း ကဏ္ဍများ ခွဲခြားလေ့လာ တင်ပြသွားပါမည်။

* ဒေါက်တာ၊ တွဲဖက်ပါမောက္ခ၊ မြန်မာစာဌာန၊ ထားဝယ်တက္ကသိုလ်

၁။ မြန်မာဘာသာစကားရှိ ကြိယာနှင့် ကြိယာထောက်သဘော

အစဉ်အလာ သဒ္ဒါကျမ်းများအရ မြန်မာဘာသာစကားတွင် နာမ်၊ နာမ်စား၊ နာမဝိသေသန၊ ကြိယာ၊ ကြိယာဝိသေသန၊ ဝိဘတ်၊ ပစ္စည်း၊ သမ္ပန္န ဟူ၍ ဝါစင်္ဂ ၈ မျိုး ရှိကြောင်း သတ်မှတ်ထားပါသည်။ ခေတ်သစ် ‘ဘာသာဗေဒရှုထောင့်’^၂ အရ မြန်မာဘာသာစကားတွင် နာမ်၊ ကြိယာနှင့် ဝိဘတ်(ပစ္စည်း) ဟူ၍ ဝါစင်္ဂ ၃ မျိုးသာ ရှိကြောင်း^၃ သတ်မှတ်ဖော်ပြကြပါသည်။ နောက်ပိုင်းတွင် ပညာရှင်အချို့က ကြိယာဝိသေသန စစ်စစ် ရှိကြောင်း^၄ တင်ပြသတ်မှတ်ကြပါသည်။

အစဉ်အလာရှုထောင့်အရ ဖြစ်စေ၊ ဘာသာဗေဒရှုထောင့်အရ ဖြစ်စေ မြန်မာဘာသာစကား၌ ကြိယာသည် ဝါစင်္ဂတစ်မျိုးအဖြစ် ပါဝင်နေကြောင်း တွေ့ရပေသည်။ ဘာသာစကားတိုင်း၌ ကြိယာသည် မရှိမဖြစ် ပါဝင်နေတတ်သည့် ဘာသာစကားအစိတ်အပိုင်းတစ်ရပ် ဖြစ်သကဲ့သို့ မြန်မာဘာသာစကားတွင်လည်း ကြိယာ၏ အခန်းကဏ္ဍသည် အရေးပါကြောင်း လေ့လာတွေ့မြင်ရသည်။

မြန်မာစာအဖွဲ့က ထုတ်ဝေသည့် မြန်မာသဒ္ဒါကျမ်းတွင် ကြိယာ၏ အနက်ကို-
“ပြခြင်း၊ ဖြစ်ခြင်း၊ ရှိခြင်းကို ဖော်ပြသည့်ပုဒ်ကို ကြိယာဟု ခေါ်သည်”^၅

ဟူ၍ ဖွင့်ဆိုထားပါသည်။

ထို့ပြင် ပြခြင်းပြကြိယာ၊ ဖြစ်ခြင်းပြကြိယာနှင့် ရှိခြင်းပြကြိယာ^၆ ဟူ၍ အနက်အဓိပ္ပာယ်အရ ကြိယာ ၃ မျိုး ရှိပုံကိုလည်း ဖော်ပြခဲ့ပေသည်။

Cambridge Learner's အဘိဓာန်တွင် ကြိယာ၏ သဘောကို-

“တစ်စုံတစ်ယောက်က တစ်စုံတစ်ရာ ပြုလုပ်ခြင်းကိုသော်လည်းကောင်း၊ တစ်စုံတစ်ရာ ဖြစ်ပျက်မှုကိုသော်လည်းကောင်း ဖော်ပြသည့် စကားလုံးဖြစ်သည်။”^၇

^၁ မြန်မာစာအဖွဲ့၊ ၂၀၁၆၊ ၂၉၅-၃၁၂။
^၂ Linguistic point of view
^၃ ထွန်းမြင့်၊ ဦး၊ ၂၀၁၇၊ ၁၇၈။
^၄ အောင်မြင့်ဦး၊ ဒေါက်တာ၊ ၂၀၀၉၊ ၁-၁၀။
^၅ မြန်မာစာအဖွဲ့၊ ၂၀၁၆၊ ၁၃။
^၆ မြန်မာစာအဖွဲ့၊ ၂၀၁၆၊ ၅၅။
^၇ Cambridge Learner's Dictionary, 2004, 716.

ဟူ၍ ဖော်ပြထားပေသည်။ ပြုခြင်း၊ ဖြစ်ခြင်းကိုပြသည့် စကားလုံးကိုပင် ကြိယာဟု သတ်မှတ်ဖွင့်ဆိုထားခြင်း ဖြစ်သည်။

အင်္ဂလိပ်သဒ္ဒါ ဝေါဟာရအဖွင့်ကျမ်းတွင် ကြိယာ၏သဘောကို-

“ဝါစင်္ဂတစ်ခုဖြစ်ပြီး ဖြစ်ရပ်များ၊ အခြေအနေများကို ဖော်ပြသည်။ အခြားသော ကြိယာစကားလုံးတို့၏ အနက်ကိုလည်း ကူညီ ထောက်ပံ့ပေးနိုင်သည်။”^၁

ဟူ၍ ဖော်ပြထားသည်။

ထို့ပြင် ဘာသာဗေဒရှုထောင့်မှ တွေ့ရသော ကြိယာ၏သဘောကိုလည်း-

“ကာလ^၂ အရသော် လည်းကောင်း၊ အချိန်ညွှန်းဆိုမှု^၃ အရသော် လည်းကောင်း၊ အလေးပေးမှု^၄ အရသော် လည်းကောင်း၊ ပုဂ္ဂိုလ် နှင့်ကိန်း^၅ အရသော် လည်းကောင်း ကြိယာတို့သည် ယင်းတို့၏ ပုံစံကို ပြောင်းလဲမှုပြုနိုင်သည်။ သို့သော် ဤလက္ခဏာအားလုံး ဘာသာစကားတိုင်းတွင် ရှိမည် မဟုတ်ပေ။”

ဟူ၍ ဖော်ပြထားခဲ့ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဘာသာစကားအများအပြားတွင် ကာလနှင့် အလေးပေးမှု စသော သဒ္ဒါစကားလုံးအမျိုးမျိုးကို ဖော်ဆောင်နိုင်ရန် ကြိယာတို့၏ ပုံစံကို ပြောင်းလဲတတ်ပေသည်။ အချို့သော ဘာသာစကားများတွင် ယင်းသို့ ဖော်ပြ နိုင်ရန်အတွက် ထပ်ဖြည့်ကြိယာ^၆ (အကူကြိယာ)ကို မဖြစ်မနေ အသုံးပြုရန် လိုအပ် ပါသည်။^၇

^၁ Leach, (Geoffery.....), 2007, 118.
^၂ tense
^၃ aspect
^၄ mood
^၅ person and number
^၆ Horsey (Ricard.....) 2001, 3.
^၇ auxiliary
^၈ Horsey (Ricard.....) 2001, 14.

မြန်မာဘာသာစကားတွင် ‘အမေးပစ္စည်း၊ ကိန်းညွှန်းပစ္စည်း၊ ကြိယာထောက်ပစ္စည်း၊ အငြင်းပြပစ္စည်း၊ ဝါကျနောက်လိုက်ပစ္စည်း’^၁ ဟူ၍ ကြိယာပစ္စည်း ၅ မျိုး ဖော်ပြထားရာ ကြိယာထောက်သည် ကြိယာပစ္စည်းတစ်မျိုးအဖြစ် ပါဝင်နေပေသည်။

ကြိယာထောက်ပစ္စည်း၏ သဘောကိုလည်း-

“ကြိယာ၏ အနက်ဓိပ္ပာယ်ကို ထူးခြားလေးနက်အောင် ကူညီထောက်ပံ့ပေးသည့် ပစ္စည်းကို ကြိယာထောက်ပစ္စည်းဟု ခေါ်သည်”^၂

ဟူ၍ လည်းကောင်း၊

“အချို့သော ကြိယာကို ကြိယာထောက်ပစ္စည်းအဖြစ် အသုံးပြုနိုင်သည်”^၃

ဟူ၍ လည်းကောင်း ဖော်ပြထားပါသည်။

ထို့ကြောင့် မြန်မာဘာသာစကားတွင် ကြိယာ၏ အနက်ဓိပ္ပာယ်ကို ထူးခြားလေးနက်အောင် အသုံးပြုသည့် ကြိယာထောက်ပစ္စည်းပုံစံနှင့် အမျိုးအစားအမျိုးမျိုး ရှိနေပါသည်။ ထို့ပြင် မြန်မာဘာသာစကား၏ ကြိယာပုဒ်ဖွဲ့ပုံအတွင်း၌ ကြိယာထောက်တို့၏ အမျိုးအစားနှင့် နေရာသည်လည်း အနက်ဓိပ္ပာယ်ဖော်ဆောင်မှုအတွက် အရေးပါကြောင်း တွေ့ရပါသည်။

၂။ ကြိယာပုဒ်^၄ ဖွင့်ဆိုချက်

ဝါကျတည်ဆောက်မှုအစီအစဉ်တွင် ဘာသာစကား၏ သဒ္ဒါစည်းကမ်းများအရ စကားလုံးများကို ပေါင်းစပ်ပြီး ပုဒ်များအဖြစ် ဖွဲ့စည်းထားလေ့ ရှိသည်။ ပုဒ်တိုင်းတွင် ပုဒ်၏ ကျန်အစိတ်အပိုင်းများ ဝန်းရံထားသည့် စကားလုံးအစိတ်အပိုင်းတစ်ခု ပါဝင်နေတတ်သည်။ ယင်းအစိတ်အပိုင်းကို ပုဒ်၏ ဦးဆောင်စကားလုံး^၅ ဟု ခေါ်ပါသည်။ ယင်းမှတစ်ဆင့် သဒ္ဒါဆိုင်ရာ ကိစ္စအမျိုးမျိုးကို သတ်မှတ်နိုင်သည်။^၆

^၁ မြန်မာစာအဖွဲ့၊ ၂၀၁၆၊ ၂၅၀။
^၂ မြန်မာစာအဖွဲ့၊ ၂၀၁၆၊ ၂၅၁။
^၃ မြန်မာစာအဖွဲ့၊ ၂၀၁၆၊ ၃၀၄။
^၄ verb phrase
^၅ head word
^၆ Horsey, 2001, 38.

ကြိယာပုဒ်ဆိုသည်မှာ ကြိယာဦးဆောင်သည့် ပုဒ်ပင် ဖြစ်သည်။ သို့သော် ကြိယာပုဒ်တစ်ခုတွင် ပါဝင်သည့် အစိတ်အပိုင်းများနှင့် အမျိုးအစားများ ကွဲပြားမှု ရှိနိုင်ပါသည်။^၁ မြန်မာဘာသာစကားတွင် ကြိယာစကားလုံးအတွင်း ဝါစင်္ဂတစ်မျိုး ထက်မက ပေါင်းစပ်ပါဝင်နိုင်သကဲ့သို့ ကြိယာပုဒ်တစ်ခုအတွင်း၌လည်း ကြိယာထောက် အမျိုးမျိုး ကြိယာဝိဘတ်အမျိုးမျိုး ပေါင်းစပ်ပါဝင်နိုင်ပေသည်။ မြန်မာဘာသာ စကား၏ ကြိယာပုဒ်ဖွဲ့ပုံကို ပုံသေနည်းဖြင့်ပြရလျှင်-

$$v \rightarrow adv+V+aux$$

ဟူ၍ ပြရပါမည်။ v ကြိယာပုဒ်တွင် ကြိယာအထူးပြု adv ပါသည်။ ယင်းနောက်က ကြိယာ v ပါသည်။ ကြိယာနောက်က aux ပါသည်ဟု ဆိုလိုပါသည်။^၂

၂၊ ၁။ မြန်မာကြိယာပုဒ် ဖွဲ့စည်းပုံအတွင်းရှိ ကြိယာထောက်အမျိုးအစားများ

မြန်မာဘာသာစကား၏ ကြိယာပုဒ်ဖွဲ့စည်းပုံတွင် ဦးဆောင်ကြိယာစကားလုံး အပြင် ကြိယာထောက်အမျိုးမျိုးကို အနက်အဓိပ္ပာယ် လိုအပ်ချက်အရ တွဲဖက်အသုံးပြု တတ်ပေသည်။ ဦးဆောင်ကြိယာကို ထောက်ပံ့ပေးသည့် ကြိယာထောက်များသည် ဦးဆောင်ကြိယာ၏ နောက်တွင်ပင် အမြဲနေလေ့ရှိသည်။ ထို့ပြင် ဦးဆောင်ကြိယာ နောက်တွင် ကြိယာထောက် တစ်မျိုးထက်မက ရှိနိုင်သကဲ့သို့ အနက်အဓိပ္ပာယ်အရ ကြိယာထောက်တို့၏ နေရာကန့်သတ်မှု ရှိနေသည်ကိုလည်း တွေ့ရပေသည်။ ဤစာတမ်းတွင် မြန်မာဘာသာစကားရှိ ကြိယာထောက်များကို အမျိုးအစား ခွဲခြား လေ့လာသွားပါမည်။

၂၊ ၁၊ ၁။ ကြိယာ၏အနက်ကို လေးနက်ထင်ရှားစေသည့် ကြိယာထောက်များ

မြန်မာဘာသာစကားတွင် ဦးဆောင်ကြိယာစကားလုံး၏ နောက်တွင်လိုက်ပြီး ဦးဆောင်ကြိယာ၏အနက်ကို လေးနက်ထင်ရှားစေသည့် ကြိယာထောက် အများအပြား ရှိနေပါသည်။ ယင်းကြိယာထောက်များသည် မူလကြိယာ၏ အနက်တာဝန်ကို အပြည့်အဝထမ်းဆောင်ရင်း ဦးဆောင်ကြိယာ၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ပိုမိုလေးနက်လာ စေရန်လည်းကောင်း၊ ဝါကျ၏ ဆိုလိုရင်းအနက်ကို ပိုမိုထင်ရှားလာစေရန်လည်းကောင်း ပြုလုပ်ပေးနိုင်ကြောင်း တွေ့ရသည်။

သာဓကအားဖြင့် မြန်မာဘာသာစကားတွင်-

^၁ Matthews, 2007, 427.
^၂ ထွန်းမြင့်၊ ဦး၊ ၂၀၁၇၊ ၂၆၉။

“ကောင်း၊ ကြည့်၊ ချ၊ ခိုင်း၊ စေ၊ တတ်၊ ထိုက်၊ ပြ၊ ရဲ၊ ဝံ၊ သင့်”

တို့သည် ကြိယာအနက် အပြည့်အဝ ရှိနေသည့် စကားလုံးများပင် ဖြစ်သည်။ ယင်းတို့ကို ဝါကျတွင် ဦးဆောင်ကြိယာ၏နောက်မှ ကြိယာထောက်အဖြစ် အသုံးပြု သည့်အခါ-

ကောင်း(ကြိ/ထောက်) → ဤသစ်သီးစားကောင်းသည်။
(‘ကောင်း’ ကြိယာထောက်သည် ကောင်းသည်၊ ကောင်းမွန်သည် ဟူသော ကြိယာအနက်ဖြင့် ဦးဆောင်ကြိယာ ‘စား’၏ အနက်ကို လေးနက် စေရုံမျှမက ဝါကျတစ်ခုလုံး၏ ဆိုလိုရင်းဖြစ်သော သစ်သီးစားရန် သင့်တင့်ကောင်းမွန်သည် ဟူသော အနက်ကိုလည်း ထင်ရှားလာစေသည်။)

ရဲ(ကြိ/ထောက်) → သချိုင်းကုန်းသို့ တစ်ယောက်တည်း သွားရဲသည်။
(‘ရဲ’ ကြိယာထောက်သည်။ ရဲသည်၊ ရဲရင့်သည် ဟူသော ကြိယာအနက်ဖြင့် ဦးဆောင်ကြိယာ ‘သွား’၏ အနက်ကို လေးနက်စေရုံမျှမက ဝါကျ တစ်ခုလုံး၏ ဆိုလိုရင်းဖြစ်သော သချိုင်းကုန်းသို့ တစ်ယောက်တည်း သွားရဲသည် ဟူသော အနက်ကို ထင်ရှားလာစေသည်။)

သင့်(ကြိ/ထောက်) → ကျောင်းသားများသည် နေ့စဉ် စာကျက်သင့်သည်။
(‘သင့်’ ကြိယာထောက်သည် သင့်သည်၊ သင့်တော်သည် ဟူသော ကြိယာအနက်ဖြင့် ဦးဆောင်ကြိယာ ‘စာကျက်’ ၏ အနက်ကို လေးနက် စေရုံမျှမက ဝါကျတစ်ခုလုံး၏ ဆိုလိုရင်း ဖြစ်သော ကျောင်းသားများ စာကျက်ခြင်း ပြုသင့်သည် ဟူသော အနက်ကို ထင်ရှားလာ စေသည်။)

၂။ ၁။ ၂။ ရုပ်သွင်တူ အနက်ကွဲ ကြိယာထောက်များ

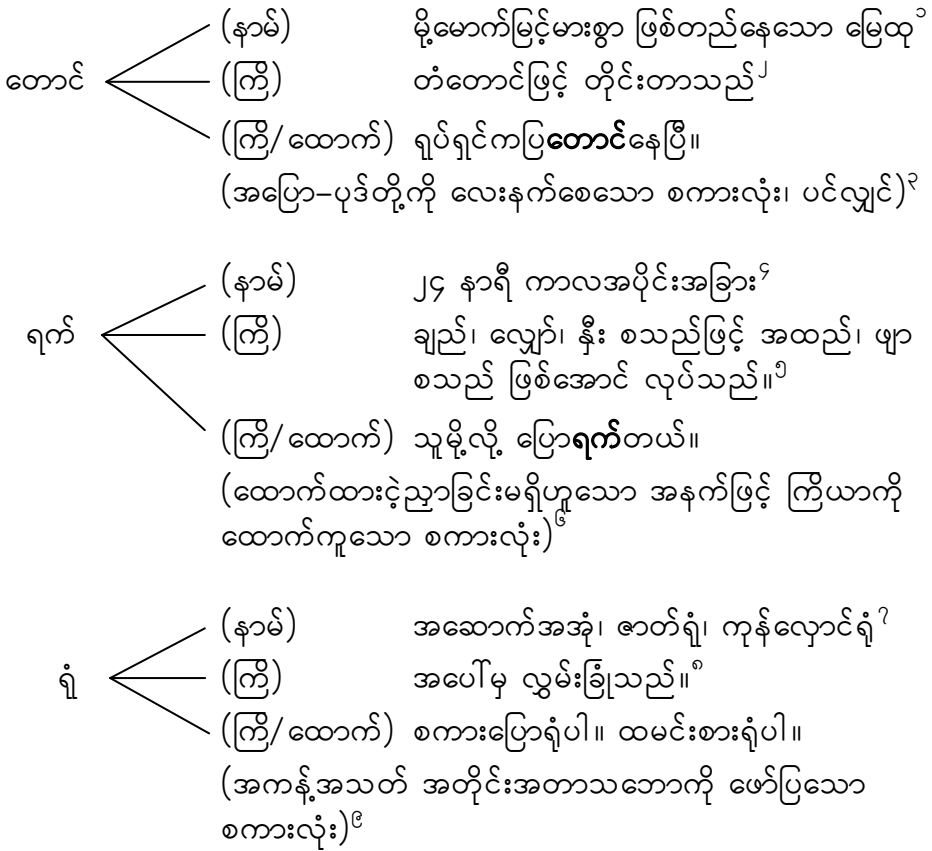
မြန်မာဘာသာစကားသည် ဧကဝဏ္ဏဘာသာစကား အမျိုးအစား ဖြစ်သည်။ ဝဏ္ဏတစ်ခု၊ စကားသံတစ်ခု၌ အနက်အဓိပ္ပာယ်များ ယှဉ်ကပ်နေလေ့ ရှိသည်။ ထိုသို့ ဝဏ္ဏတစ်ခု၊ စကားသံတစ်ခုတွင် အနက်ယှဉ်ကပ်ရာ တစ်ခုထက်မကသော အနက်များ ပါဝင်နေသည့် စကားလုံးများကိုလည်း တွေ့ရမည်ဖြစ်သည်။ မြန်မာဘာသာစကားတွင် ယင်းသို့ အနက်တစ်ခုထက်မက ပါဝင်နေသည့် စကားလုံးများကို ဦးဆောင်ကြိယာ၏ နောက်တွင်ထားပြီး ရုပ်သွင်တူ အနက်ကွဲ ကြိယာထောက်များအဖြစ် အသုံးပြုတတ် ပါသည်။

သာဓကပြရလျှင်-

ခဲ	{	(နာမ်)	ပျော့ပျောင်းလေးလံသော သတ္တုတစ်မျိုး ^၁
		(ကြိ)	ကိုက်သည်။ သိပ်သည်းမာကျောသည် ^၂
		(ကြိ/ထောက်)	လက်ဖက်ရည်သောက်ခဲသည်။
			(ပြုလေ့၊ ဖြစ်လေ့ မရှိသောအနက်ဖြင့် ကြိယာကို ထောက်ပံ့သည့် စကားလုံး) ^၃

ပေ	{	(နာမ်)	ရေးမှတ်ရန် ပြုပြင်ထားသော ပေရွက်၊ အောက်ခံသံတုံး ^၄
		(ကြိယာ)	အညစ်အကြေးကပ်ညိုသည်။ စွန်းထင်းသည်။ ^၅
		(ကြိ/ထောက်)	ကချင်ပြည်နယ်သည် မြန်မာပြည်မြောက်ဘက် အရပ် တည်ရှိပေသည်။
			(ကြိယာကို ပြေပြစ်လေးနက်စေသော စကားလုံး) ^၆

^၁ မြန်မာစာအဖွဲ့၊ ၂၀၀၈၊ ၅၁။
^၂ မြန်မာစာအဖွဲ့၊ ၂၀၀၈၊ ၅၁။
^၃ မြန်မာစာအဖွဲ့၊ ၂၀၀၈၊ ၅၁။
^၄ မြန်မာစာအဖွဲ့၊ ၂၀၀၈၊ ၂၁၅။
^၅ မြန်မာစာအဖွဲ့၊ ၂၀၀၈၊ ၂၁၅။
^၆ မြန်မာစာအဖွဲ့၊ ၂၀၀၈၊ ၂၁၅။

^၁ မြန်မာစာအဖွဲ့၊ ၂၀၀၈၊ ၁၅၄။
^၂ မြန်မာစာအဖွဲ့၊ ၂၀၀၈၊ ၁၅၄။
^၃ မြန်မာစာအဖွဲ့၊ ၂၀၀၈၊ ၁၅၄။
^၄ မြန်မာစာအဖွဲ့၊ ၂၀၀၈၊ ၃၁၁။
^၅ မြန်မာစာအဖွဲ့၊ ၂၀၀၈၊ ၃၁၁။
^၆ မြန်မာစာအဖွဲ့၊ ၂၀၀၈၊ ၃၁၁။
^၇ မြန်မာစာအဖွဲ့၊ ၂၀၀၈၊ ၃၁၈။
^၈ မြန်မာစာအဖွဲ့၊ ၂၀၀၈၊ ၃၁၈။
^၉ မြန်မာစာအဖွဲ့၊ ၂၀၀၈၊ ၃၁၈။

၂။ ၁။ ၄။ ကြိယာပုဒ်ပမာဏနှင့် ကြိယာထောက်

မြန်မာဘာသာစကားတွင် ဦးဆောင်ကြိယာတစ်ခုကို မူတည်ပြီး ကြိယာပုဒ် ပမာဏကို တိုးချဲ့နိုင်ပေသည်။ ထိုသို့ တိုးချဲ့ကြိယာပုဒ်တစ်ခု ဖွဲ့စည်းရာတွင် ကြိယာ အထူးပြုပုဒ်အမျိုးမျိုး ပေါင်းစပ်နိုင်သကဲ့သို့ ကြိယာထောက် (သို့မဟုတ်) ဦးဆောင် ကြိယာ၏အနက်ကို လေးနက်စေသည့် စကားလုံးများ ပေါင်းစပ်တိုးချဲ့နိုင်ပေသည်။ အထူးသဖြင့် စကားပြောရာတွင်လည်းကောင်း၊ စာရေးရာတွင်လည်းကောင်း ပြောဆို ရေးသားသူ၏ စိတ်ခံစားချက်နှင့် အလေးပေးမှုကို မူတည်ပြီး ဦးဆောင်ကြိယာ၏ နောက်တွင် ကြိယာထောက် သို့မဟုတ် အလေးအနက်ပြုစကားလုံး တစ်ခုထက်မက ပေါင်းစပ် ပါဝင်နိုင်ကြောင်း တွေ့ရသည်။

သာဓကပြရသော်-

- (က) ထမင်းစားလာသည်။
ထမင်းစားလာခဲ့သည်။
ထမင်းစားလာခဲ့ပေသည်။
- (ခ) လုပ်ကိုင်လာနိုင်သည်။
လုပ်ကိုင်လာနိုင်ခဲ့သည်။
လုပ်ကိုင်လာနိုင်ခဲ့ပေသည်။
လုပ်ကိုင်လာနိုင်ခဲ့ပေတော့သည်။
- (ဂ) စားချည်းနေသည်။
စားချည်းပဲနေသည်။
စားချည်းပဲနေလေသည်။
စားချည်းပဲနေလေတော့သည်။
- (ဃ) ရေးခိုင်းလိုက်မယ်။
ရေးခိုင်းလိုက်ပါမယ်။
ရေးခိုင်းလိုက်ပါတော့မယ်။

- (c) ချိုချိုသာသာပြောရမည်။
- ချိုချိုသာသာပြောရပါမည်။
- ချိုချိုသာသာပြောရပါပေမည်။
- ချိုချိုသာသာပြောရပါပေတော့မည်။

၂၊ ၁၊ ၅။ ကြိယာထောက်နှင့် ဝါကျအဆုံးသတ်တာဝန်

မြန်မာဘာသာစကား၏ ဝါကျဖွဲ့စည်းပုံသည် အခြေခံအားဖြင့် ကြိယာပုဒ်နှင့်သာ အဆုံးသတ်လေ့ ရှိပေသည်။ ကြိယာဝိဘတ်များသည် ‘ဝါကျအဆုံးသတ်ဝိဘတ်များ’ လည်း ဖြစ်နေတတ်ပေသည်။ မြန်မာအပြောဘာသာစကားတွင် ကြိယာပုဒ် တစ်ခုတည်းဖြင့် ဝါကျဖြစ်နေသည့်အသုံးများ ရှိပေသည်။ ယင်းအသုံးများတွင် ဦးဆောင်ကြိယာနှင့် ကြိယာထောက်များသာ ပါဝင်ပြီး ပြောသူ၏လေသံအနိမ့်အမြင့်အပေါ် အားပြုထား ပေသည်။ ထိုသို့ ပြောသူ၏လေသံအနိမ့်အမြင့်ကြောင့်ပင် ကြိယာထောက်တာဝန် သာမက ဝါကျအဆုံးသတ်တာဝန်ကိုပါ တစ်ပြိုင်တည်း ထမ်းဆောင်နေကြောင်း တွေ့ရပေသည်။

သာဓကပြရသော်-

- “လာခဲ့”
- “လုပ်ထား”
- “ထိုင်နေ”
- “သွားတော့”
- “ယူလေ”
- “ပြောပါ”
- “စားအုံး”
- “လိုက်သွား”
- “သွားနှင့်”
- “လက်မြှောက်လိုက်”

စသည်ဖြင့် တွေ့ရမည် ဖြစ်သည်။

° sentence final particles

ခြုံငုံသုံးသပ်ချက်

ကြိယာထောက်သည် ကြိယာပစ္စည်း ငါးမျိုးတွင် ပါဝင်နေသည့် စကားလုံး အမျိုးအစားတစ်ခုပင် ဖြစ်ပေသည်။ မြန်မာဘာသာစကား၏ သဘာဝအရ အချို့သော ကြိယာစကားလုံးများသည် ကြိယာထောက်ပစ္စည်းအဖြစ် ဦးဆောင်ကြိယာ၏ အနက် အဓိပ္ပာယ်ကို ပိုမိုလေးနက်အောင် ထောက်ပံ့ပေးနိုင်ကြောင်း တွေ့ရပေသည်။ ဤသို့သော ကြိယာထောက်များသည် မူလကြိယာ၏ အနက်တာဝန်ကို အပြည့်အဝ ထမ်းဆောင်ရင်း ဝါကျတစ်ခုလုံး၏ ဆိုလိုရင်းကို ပိုမိုထင်ရှားလာစေကြောင်း တွေ့ရသည်။

မြန်မာဘာသာစကားသည် ဧကဝဏ္ဏဘာသာစကား ဖြစ်သည့်အတွက် ဝဏ္ဏ တစ်ခု၊ စကားသံတစ်ခုတည်း၌ပင် အနက်အဓိပ္ပာယ်အမျိုးမျိုး ရှိနေတတ်ပေသည်။ ထိုသို့ နာမ်အနက်၊ ကြိယာအနက် ထင်နေသည့် စကားလုံးများကိုလည်း ဦးဆောင် ကြိယာကို ထောက်ပံ့ပေးသည့် ကြိယာထောက်ပစ္စည်းအဖြစ် အသုံးပြုတတ်ပေသည်။ ယင်းစကားလုံးများကို ကြိယာထောက်အဖြစ် အသုံးပြုသည့်အခါ ရုပ်သွင်တူအနက်ကွဲ စကားလုံးအဖြစ် ဦးဆောင်ကြိယာ၏အနက်ကို ထင်ရှားစေသော သီးခြားအနက် တစ်ခုအဖြစ် ပေါ်ထွက်လာသည်ကို တွေ့ရပါမည်။

တစ်ဖန် မြန်မာဘာသာစကားရှိ အချို့သော ကြိယာထောက်များသည် သီးခြား အနက်အဓိပ္ပာယ် မရှိသော ရုပ်မှီးစကားလုံးများ ဖြစ်နေတတ်ပါသည်။ ယင်းစကားလုံး များသည် ဦးဆောင်ကြိယာနှင့်ယှဉ်တွဲပြီး ကြိယာထောက်ပစ္စည်းအဖြစ် အသုံးပြု လိုက်သည့်အခါမှသာ အနက်အဓိပ္ပာယ်များ ပေါ်ထွက်လာနိုင်ပေသည်။

မြန်မာဘာသာစကားတွင် ဦးဆောင်ကြိယာ၏နောက်တွင် ကြိယာထောက်ပစ္စည်း တစ်ခုထက်မက ဖြစ်နိုင်သည်ကိုလည်း တွေ့ရပေသည်။ စာရေးသူ၊ စကားပြောသူ တို့၏ခံစားမှု၊ အလေးအနက်ပြုမှုတို့ကိုလိုက်ပြီး ကြိယာထောက် ပစ္စည်းအမျိုးမျိုး ပေါင်းစပ်ပါဝင်နိုင်ပေသည်။ ယင်းပစ္စည်းစကားလုံးများကြောင့် ကြိယာပုဒ်၏ ပမာဏ ကိုလည်း လေ့လာနိုင်ပေသည်။ ထူးခြားသည်မှာ ကြိယာပုဒ်တစ်ခုတည်း အသုံးပြု ထားသည့် အပြောဝါကျများတွင် ဦးဆောင်ကြိယာ၏ နောက်တွင်ရှိသော ကြိယာထောက် ပစ္စည်းသည် ဝါကျအဆုံးသတ် ဝိဘတ်တာဝန်ကိုပါ ထမ်းဆောင်နိုင်ကြောင်း တွေ့ရ ပေသည်။

နိဂုံး

မြန်မာဘာသာစကားရှိ ကြိယာပုဒ်တစ်ခုအတွင်း တွေ့ရသည့် ကြိယာထောက်ပစ္စည်းများကို အမျိုးအစား ခွဲခြားလေ့လာခဲ့ပါသည်။ ကြိယာထောက်ပစ္စည်း အမျိုးအစားများကို သိရှိခြင်းဖြင့် မြန်မာဘာသာစကား၏ သွင်ပြင်လက္ခဏာ တစ်ရပ်ကို တွေ့မြင်နိုင်မည်ဟု ယူဆမိပါသည်။

ကျမ်းကိုးစာရင်း

မြန်မာဘာသာ

ထွန်းမြင့်၊ ဦး။ (၂၀၀၇)။ *ဘာသာဗေဒ၊ တတိယအကြိမ်၊ ရန်ကုန်၊ ရာပြည့်စာအုပ်တိုက်။*

မြန်မာစာအဖွဲ့၊ (၂၀၀၇)။ *မြန်မာအဘိဓာန်၊ ဒု-ကြိမ်၊ ရန်ကုန်။ မြန်မာစာအဖွဲ့ဦးစီးဌာန။*

မြန်မာစာအဖွဲ့၊ (၂၀၁၆)။ *မြန်မာသဒ္ဒါ၊ ဒု-ကြိမ်၊ ရန်ကုန်။ မြန်မာစာအဖွဲ့ဦးစီးဌာန။*

အောင်မြင့်ဦး၊ ဒေါက်တာ၊ (၂၀၀၉)။ *“မြန်မာဘာသာစကားတွင် ကြိယာပုဒ်သေန စစ်စစ် ရှိ၊ မရှိ”*
University of Yangon Research Journal, Vol.1, No.1, Yangon, P-1-10.

အင်္ဂလိပ်ဘာသာ

Horsey, Richard (2001). *101 key Ideas Linguistics*, London, UK.

Leech, Geoffrey. (2007). *English grammar, a glossary of terms*, New Delhi, Viva Book Private Limited.

Mattews, P.H. (2007). *Oxford Concise Dictionary of Linguistics, second edi*, Oxford University Press.

Okell, John and Anna Allott. (2001). *Burmese/Myanmar Dictionary of Grammatical Forms*, Britain, Curzon Press.